

7. The Boy and the Mantle // The English and Scottish Popular Ballads: in 5 V. / [edited by Francis James Child]. – Boston and New-York, 1898. – Volume I. Part II. – 1898. – P. 257-274.

Стаття надійшла до редакції 18.08.14

О. Карбашевская, канд. филол. наук, доцент
ГВУЗ «ПНУ имени Васыля Стефанька», Ивано-Франковск

**УКРАИНСКАЯ И БРИТАНСКАЯ ФОЛЬКЛОРНАЯ БАЛЛАДА
СЕМЕЙНОЙ ТЕМАТИКИ
(ВЫВЕРЯНИЕ СЕМЕЙНОЙ И СУПРУЖЕСКОЙ ВЕРНОСТИ)**

Проанализированы и сопоставлены отдельные тексты украинских и британских народных баллад, которые отображают семейные отношения и конфликты (сюжетный тип II – В-1 и № 29). Выделены сходства и отличия.

Ключевые слова: фольклорная баллада, украинско-британский контекст, верность, «The Boy and the Mantle».

O. Karbashevs'ka, Candidate of Philology, dotsent
Vasyl' Stefanyk precarpathian national university, Ivano-Frankivs'k

**UKRAINIAN AND BRITISH FOLK BALLAD OF DOMESTIC
AFFAIRS (FAMILY AND SPOUSE FIDELITY TESTS)**

Certain texts of Ukrainian and British traditional ballads, which reflect family relations and conflicts (plot type II – B-1 and № 29), are analysed and compared. Similarities and differences are singled out.

Key words: folk ballad, Ukrainian-British context, fidelity, «The Boy and the Mantle».

УДК 821.112.2-32.09(436)І.Бахманн:141.32

Д. Мельник, доц.

Львів. нац. ун-т імені Івана Франка, Львів

**ПОШУКИ ЕКЗИСТЕНЦІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ОПОВІДАННІ
ІНГЕБОРГ БАХМАНН „ТРИДЦЯТИЙ РІК”**

У статті обґрунтовується поняття екзистенційної ідентичності, досліджується вплив філософії К'єркегора на творчість австрійської письменниці Інгеборг Бахманн та простежуються основні етапи формування екзистенційної ідентичності на основі оповідання „Тридцятий рік”.

Ключові слова: Інгеборг Бахманн, Серен К'єркегор, екзистенційна ідентичність.

© Д. Мельник, 2014

Творчий шлях австрійської письменниці Інгеборг Бахманн розпочався в часи пошуків нових орієнтирів, коли внаслідок подій другої світової війни людські цінності та поняття гуманізму, людяності та віри зазнали значних потрясінь. Ці глобальні пошуки зблизилися для письменниці в часі із пошуками власного письменницького та особистого «Я». Свою творчість авторка почала як лірик та здобула славу саме завдяки поезії, а її спроби писати прозу розглядали як не зовсім вдалі. Тому перша збірка оповідань «Тридцятий рік» (1961 р.) була однією із перших спроб утвердити себе в царині прози. Творчість Бахманн пов'язують передусім із ідентичнісною проблематикою, темою пошуку власного «Я». Цій темі у зарубіжному літературознавстві присвячено чимало літературознавчих розвідок, практично уся критична бахманіана прямо чи опосередковано спричиняється до вивчення теми ідентичності у творчості Бахманн з різних аспектів: в контексті жіночої ідентичності та письма, історичного минулого, у зв'язку із проблематикою спогадів та пам'яті. У дослідженнях йдеться передусім про ідентичність, яку визначають за основоположною теорією Ерика Ериксона, який окреслює її як тотожність та безперервність людського буття [9], тобто таку характеристику людської індивідуальності, яка передбачає постійну схожість з собою, й водночас відчуття зв'язку з іншими й передбачає безперервний процес становлення. Водночас поняття екзистенційної ідентичності у творчості Бахманн, як і саме значення цього поняття у науковому дискурсі досліджене недостатньо. Попри те, що психологи, історики та філософи активно послуговуються цим поняттям, чіткого визначення екзистенційної ідентичності немає, але розрізнення цього поняття і поняття власне ідентичності вкрай необхідне. На перший погляд поняття екзистенційної ідентичності може здатися тавтологією. Однак слід зазначати, що поняття ідентичності амбівалентним й доволі широким та об'ємним з огляду на функціонування цього феномену в культурі. Ідентичність стала предметом вивчення не лише психології, де сформувалась як поняття, а й інших гуманітарних наук, передусім філософії, соціології, політології, культурології, що стало причиною виникнення різних теорій та поглядів на сутність цього поняття. У науці оперують поняттями національної, етнічної, релігійної, професійної, соціальної ідентичності, які складають окремі аспекти людського „Я”. На сучасному етапі наукового розвитку пропонується розглядати ідентичність як щось плюральне та нестійке, змінну величину, яка трансформується в залежності від комунікативних обставин чи необхідних соціальних ролей, а відтак вислизає не лише від означення а й від наукового пошуку. Зокрема англійські соціологи Зигмунд Бауман та Ентоні Гіденс зазначають, що сучасне суспільство, на відміну від суспільства модерну, де ідентичність розглядалась як опора, а зміна традицій супроводжувалась новими стійкими орієнтирами, характеризується станом перманентного сумніву, породженого множинністю джерел знань, тому й ідентичність перетворюється на плінну та множинну величину, яка не лише змінюється впродовж життя людини (на чому наголошували ще дослідники першої половини ХХ століття, зокрема й Е. Еріксон), а набуває ознак процесу постійної зміни кордонів між об'єктами та суб'єктами ідентифікації, що виявляється у примірянні різних масок, типів поведінки та інших видів саморепрезентації. Такий стан речей однак змушує замислитися над питанням про те, що формує стрижень людського буття, який не дозволяє втрачати своє “Я” в процесі постійної зміни репрезентації. Відповіді на ці запитання варто шукати у самому понятті екзистенції, передусім у його тлумаченні, запропонованому Сереном К'еркегором ще у ХІХ столітті. Саме

датський філософ розпочав випрацювання екзистенційних підходів до ідентичності. У праці “Страх і тремтіння” К’єркегор пише про небезпеку втрати свого “Я”, яку називає “найгіршою з усіх небезпек” [4: 207]. Важливими ідеями його філософії з огляду на проблематику ідентичності був, зокрема, відповідальний вибір життєвої історії всупереч зовнішнім обставинам. К’єркегор вважає, що концепція екзистенції (Existents) частково нагадує Платонівське уявлення про Ероса, яким він з’являється у «Бенкеті»: це основа всього життя, того проміжного стану, який існує в синтезі кінцевого і безкінечного, в злитті, змішанні буття й нічого. Це недо-буття, тобто наявне існування, перебуває в постійному становленні, в постійному напруженому зусиллі всередині кожного одиничного моменту (Ogenblik). При цьому внутрішній корінь людської екзистенції складає не унікальна почерговість психічних феноменів, навпаки кожна людина має власний стрижень. Відтак під екзистенційною ідентичністю пропонуємо розуміти таку ідентичність, яка формує внутрішню сутність людини, завдяки якій вона обирає прийнятні для неї форми саморепрезентації, не втрачаючи своєї окремішності. Звертаючись до тлумачення екзистенції Мартіна Гайдеггера, можна підсумувати, що в екзистенційній ідентичності розкривається саме істинне буття людини, не прив’язане до речей зовнішнього світу та до буття інших людей, через що втрачається його автентичність.

Мета даної статті – проаналізувати пошуки екзистенційної ідентичності протагоніста оповідання «Тридцятий рік» з однойменної збірки Інгеборг Бахманн через призму філософських поглядів К’єркегора. Про вплив цього мислителя на естетико-філософську позицію авторки говорять мало, переважно у зв’язку із поняттям страху, чи поняттям “хвороби до смерті” [10] (однойменна праця К’єркегора), застосовуючи їх до аналізу стану протагоністки роману “Справа Франци”, однак таке тлумачення вкрай дискусійне, бо не зовсім відповідає к’єркегорівському розумінню цього поняття. Про рецепцію філософії К’єркегора згадує й Крістіне Канц у зв’язку із літературними контактами Бахманн та англо-американського поета В. Х. Одена та їх інтертекстуальних референціях у романі “Маліна” та “Епоха страху” [11: 125]. Цілком закономірним є й той факт, що більшість поглядів К’єркегора Бахманн увібрала в свою творчість опосередковано через філософію М. Гайдеггера, чи творчість Пауля Целяна [12: 9]. Окрім того, важливо зазначити, що Бахманн здобула ґрунтовну філософську освіту й захистила дисертацію на тему “Критичне сприйняття філософії Мартіна Гайдеггера”, а отже творчість предтечі екзистенціалізму була їй відома. Згадані дослідження, що натякають на присутність ідей К’єркегора у творчості австрійської письменниці, переважно стосуються пізньої прозової творчості Бахманн, зокрема романного циклу “Види смерті” й опираються лише на використання окремих понять (“страх”, “хвороба до смерті”, “момент”). Однак поза увагою залишаються власне ранні оповідання, в яких зароджується більшість мотивів та домінуючих тем, що в подальшому розробляються і активно експлуатуються у романах, це зокрема уже згадуваний мотив “хвороби до смерті” чи проблема кризи людського “Я”, які постають в тому числі й в контексті екзистенційних поглядів К’єркегора.

Досліджуючи феномен ідентичності в межах екзистенціальних поглядів К’єркегора, не можна обмежитися лише його тлумаченням поняття екзистенції. Для аналізу цього феномену в творчості Бахманн продуктивними видаються й погляди датського філософа щодо стадій життєвого шляху, естетичної, етичної та релігійної, які проходить людина на шляху внутрішнього становлення. Перша, естетична стадія співвідноситься із образом

Дон Жуана й спрямована на сприйняття людиною зовнішнього світу й на отримання насолоди від повного занурення в естетизовану реальність. Замість реального світу головним для “естетика” є внутрішній світ індивіда, а питання про реальне втілення таких настанов є вторинним та не суттєвим. При цьому естетику протиставляється інший тип людини – обиватель, який слідує правилам суспільства, живе за правилами, але стає знудьгованим. Естетична стадія існування складається з багатьох розрізнених, і нічим не пов’язаних зі собою моментів [4]. Відсутність внутрішньої цілісності, сприяють тому, що події, пережиті індивідом стають схожими одна на одну й спричиняють нудьгу, яка поступово переростає в кризу особистості, яку К’еркегор називає відчаєм.

Саме на такому етапі життєвого шляху, гострого переживання власного відчаю та кризи “Я”-ідентичності, читач зустрічає протагоніста оповідання Бахманн “Тридцятий рік”. Назва твору – більш аніж просто символічна, бо саме тридцятий рік становить для більшості людей певний рубіж, що змушує по-новому подивитися на прожиті роки та підвести підсумки. Оповідання одразу ж занурює читача у внутрішній світ персонажа: прокинувшись одного ранку, він потрапляє у безодню власних спогадів, які сприймає як певний примус, але водночас тлумачить їх як шлях та можливість пізнати себе: “... з блючою необхідністю пригадуватиме всі свої роки, порожні й насичені, усі місця, в яких він бував впродовж років, він розкине павутину спогадів, накинє на себе і полонить себе мисливець і здобич в одній особі, перекине через поріг часу та простору, щоб побачити, ким він був і ким став” [8: 15] (тут і далі цитати з оповідання “Тридцятий рік” подаються у перекладі автора статті – Д.М.).

Ключовим поняттям цієї стадії людського життя К’еркегор вважає страх, завдяки якому людина здатна відсіяти все несправжнє, полишити відчай і пізнати істину. Саме страх, падіння в безодню, породжують в персонажа потребу пізнати себе: “... [він] впаде назад, порине у безпам’ятство, разом із кожною пережитою миттю. Він падатиме і падатиме, його крику не буде чути (навіть його відняли, усе відняли), і скотиться у прірву, поки розум йому не затьмариться, поки не розчиниться, не згасне і не зникне, все те, у що він вірив досі” [8: 15]. Страх за К’еркегором – певне запаморочення, безодня, в яку падає людина, хапаючись за кінечне. Оскільки страх, який переживає протагоніст – це не страх як боязнь конкретних обставин, а невизначений страх, страх-нудьга, яку М. Гайдеггер пізніше окреслить безумовним онтологічним страхом, то він змушує протагоніста поринути у спогади, щоб у них віднайти своє “Я”. Світосприйняття персонажа змінюється в одну мить, в момент прокидання зі сну. Ця мить (Ogenblik) у К’еркегора отримує значення переломної миті, це не лише момент протікання часу, а точка “першоджерела часу”, у якій присутня вічність, при чому не як онтологічна ознака всесвіту, а як переживання життєво важливе для людини [6]. Завдяки цьому переживанню персонаж починає розуміти марність всього свого попереднього життя: Бо досі він жив від одного дня до іншого, щодня займався чимось іншим, був щиросердним... Або ж не робив нічого, бо був мудрецем і шукав насолоди, лишень насолоди, у музиці, книжках, старих рукописах, далеких країнах, притулившись до колон. В нього ж лише одне життя, яке він має прожити, лише одне Я, яке він має поставити на кон, спраглий за щастям, красою, створений для щастя, одержимий прагненням блиску!” [8: 16]. Його буття орієнтоване на зовнішній світ, він не пізнав іще сувоєї внутрішньої екзистенції, яка б могла допомогти йому у виборі шляху. Протагоніст, загублений у світі через втрату опера, мети, на яку

витрачав би усі свої сили, натомість розпоршувався між численними заняттями, видами діяльності та інтересами. Раніше він не замислювався над сутністю власного “Я”, не шукав єдиної правильної можливості його реалізації, й ніколи не боявся, що настане момент, коли «впаде завіса» перед Нічим і йому доведеться пізнати себе. Й для цього протагоніст намагається повернутися у часі й просторово, до міста, де колись вважав себе щасливим, до Рима. Схожий мотив “повернення” знаходимо й у К’єркегора в творі “Повторення. Досвід експериментальної психології Константина Констанція”. Для датського філософа повторення має онтологічне значення, це не повторення якихось природних явищ, а повторення духовного стану людини. Але як і для Константина, так і для протагоніста “Тридцятого року” повернення в минуле не приносить бажаного результату, бо повторення в душі К’єркегора, властиво, не відбулося. Єдине, що повторювалося у досвіді протагоніста очікування від оточення “старого”, знаного із минулого образу “Я”, якому він більше не хотів відповідати. Зустрічаючи свою колишню кохану Єлену, друга-ворога Моля безіменний протагоніст оповідання розуміє, що повернутися назад він не в змозі, бо час змінив його, й образи, нав’язані минулим, сковують його, наче гамівна сорочка.

Фігура друга Моля також має досить символічне значення. Він – втілення іншого життєвого концепту, протилежного до світогляду протагоніста. Цей образ він зустрічатиме не лише у Римі, і не лише в минулому, він супроводжуватиме його повсякдень і повсякчас, бо він – втілення сучасного суспільства, знеособлений образ, успішний в усіх сферах матеріального життя, але із зіпсованою мораллю: Там, де нема Моля, нависає його тінь, велетеньською і загрозливою постає у його думках і фантазіях. Моль без кінця. Терор Моля. Проте сам Моль набагато менший, і на диво вправно мстить лише тому, що винен йому [...] До багатьох таких Молів йому ще слід буде підготуватися, надто багатьох таких він знає тут і там; лише тепер він на прикладі одного Моля він збагнув, що він такий не один” [8: 18]. З іншого ж боку, Моля можна трактувати як негативне alter ego протагоніста, яке втілює у собі пам’ять про всі болісні переживання, помилки та негідні вчинки. Моль – його минуле, що переслідуватиме його доти, доки він не знайде спокою власному “Я”, пізнавши його.

Безіменний протагоніст Бахманн не може тому жити поміж інших людей. Він сприймає життя як онтологічну помилку як фальсифікацію, єдиною можливістю втечі від яких вважає смерть (пор. у Бахманн: “І всі бояться смерті, хоч лише в ній зможуть знайти рятунок від неймовірного болю, що зветься життям” [8: 34]). Показовим також для розуміння внутрішнього стану протагоніста є епізод у бібліотеці Відня, в якому він, за словами Георга Штайнера, переживає негативну епіфанію. Намагаючись пізнати першооснову творення, він не може налагодити контакт із Богом, причину чого він бачить у недосконалому світовому порядку та неможливості його створення без нової мови. Саме у цьому епізоді протагоніст найбільш наближається до філософії К’єркегора, для якого момент найближчого стосунку до Бога виявляється саме в момент мовчання, коли будь-які слова зайві. Лише той, хто вміє мовчати, стає пророком [13: 114]. Ми не будемо зупинятися докладно на інших точках дотику, які існують поміж Бахманн та К’єркегором, зокрема філософії мови, а повернемося до проблеми кризи ідентичності, яку визначили як центральну в оповіданні. На цьому етапі свого життя протагоніст не може наблизитися до Бога, бо намагається пізнати трансцендентальне механізмами розуму і виявляється не готовим до розмови.

Відень – це ще одне місто, на яке протагоніст покладає надії на повернення. Однак і сюди його повернення неможливе, бо й воно, рідне місто, дихає на протагоніста негативними образами з минулого. Протагоністу не вдається подолати стан відчаю, який виганяє його з Відня. Покидаючи Відень, вирушаючи у нову подорож без мети, як у випадку із Римом та к і у випадку із Віднем йдеться про топографічне повторення, з яким були пов’язані надії на повернення певної точки відліку. Однак на відміну від першої подорожі, подорож із Відня знає певних змін, радше сказати сам суб’єкт знає і усвідомлює цю зміну, й таким чином цей епізод перекладає місток до розв’язки оповідання. Урсула Теллер слушно зауважує, що цей пасаж, у якому протагоніст покидає місто і мріє про оновлений Відень, не випадково завершується словами „бо було Воскресіння, зі смерті, із забуття“ [8 : 41]. Загалом цей епізод наповнений контрастною містичною середньовічною символікою: з одного боку місто порівнюється з містом чуми („Peststadt“), з мовчазним інквізитором („Stumme Inquisitorin mit dem unverbindlichen Lachen“), з іншого ж, тут жевріє надія на повернення, відродження, і певним чином цей настрій натякає на розв’язку оповідання. Згаданий пасаж стилістично перегукується із останніми фразами оповідання, в яких відчувається алюзія на біблійні оповіді про зцілення: “Встань і йди. Кістки твої цілі” [8: 48]. У. Теллер у зв’язку із цим підсумовує: “... здатність до спогадів отримує месіанський підтекст. В есхатологічному контексті, який у завершальному пасажі підкреслюється конотацією дива (зцілення – примітка моя – Д.М.) здатність пригадувати відповідає memoria” [14: 67]. Дослідниця вказує на memoria passionis, пам’ять про страждання Христа, який своєю жертвою дав надію на спасіння людства. Таким чином “Я” оповідання розуміє власний життєвий шлях у Божому одкровенні. Таке тлумачення цілком можливе з огляду на те, що Бахманн була протестанткою, а віра в спасіння душі в протестантизмі пролягає не через добрі вчинки, а віру у відкупну силу жертви Ісуса.

Уже згадувалося, що протагоніст “Тридцятого року” знаходиться на межі двох стадій людського самоусвідомлення (за К’єркегором) які характеризуються відчуттям індивідуальної неузасадненості, онтологічної самотності. Стосунок до відчуття відчаю згідно з К’єркегором також має три види. У “Хворобі до смерті” філософ розглядає три типи людей, відповідно до їхнього сприйняття відчаю. Перший тип – людина не усвідомлює своєї безкінечної самоті (яка дана людині Богом), живе у чуттєвому світі й навіть коли віднаходить щастя, то воно є лише видимістю. До такого типу в оповіданні належить Молль, чи сукупність усіх “моллів”, яких зустрічав протагоніст. Таким був і він, чи мріяв бути, уявляв, що міг би таким стати, звичним обивателем, якому притаманні загальні цінності, певна парадигма людського існування, передусім чоловічого, закута у формулі “Посади дерево, вирости сина”: „Йому було б це до вподоби. Особливо – посадити дерево. Він міг би спостерігати за ним впродовж десятків років, спостерігати як додаються кільця, допомагати дітям вилізти на нього. Врожаї б йому подобалися. Яблука. Хоч він і не любить яблук, проте наполягає, це буде яблуня. Мати сина йому теж до вподоби, хоч коли бачить дітей, йому байдуже, якої вони статі. У сина будуть свої діти, сини“ [8: 24]. Однак цього йому замало, бо протагоніст бачить жахливі наслідки такого хазайнування, в якого немає продовження. Розуміючи кінечність людського існування, він розуміє й приреченість усього, що йому вдається створити. Примарність та марність життя супроводжують його на цьому етапі пошуків власного “Я”, з якого він намагається знайти вихід, чи замінити іншим “Я”, втопивши чи віднайшовши його у сп’янінні. Абсурдність сімей-

ного життя – це практично кафкіанський мотив. Зокрема, у листі до батька Кафка зазначає: “Одружитися, створити сім’ю, прийняти всіх дітей, що народжуються, зберегти їх в цьому не стійкому світі і навіть повести вперед – це, за моїм переконанням, найбільше добро, що дане людині. Те, що, здавалося б, багатьом вдається легко, не може слугувати запереченням, бо, по-перше, в дійсності вдається не багатьом, по-друге, – ця меншість більшою мірою не “добивається”, а просто це “трапляється” з ними” [3]. Сімейне життя розуміється як Кафкою так і Бахманн можливістю самореалізації чи віднайдення сенсу власному існуванню, однак у обох посилені відчуття марності такого починання через власну неспроможність взяти на себе відповідальність за майбутнє. Алюзія на Кафку тут не випадкова, авторка переймає певну суто австрійську спадкоємність у зображенні неприкаяного людського духу, а герой тридцятого року чітко вказує на Йозефа К., який в день свого тридцятиріччя потрапляє під арешт і суд. Подорож духу бахманівського героя “Тридцятого року” в дечому нагадує абсурдні спроби К. виконувати обов’язки та добиватися правди. Але як зазначає А. Камю в праці “Надія та абсурд в творчості Франца Кафки”, у Кафки як і у К’еркегора через абсурдність людського існування проступає надія через віру у надприродне.

Таким є другий тип людей, за К’еркегором, які знають про безкінечну екзистенцію, але не акцептують її, а тому прагнуть стати кимось іншим, щоб уникнути відчаю. Цей тип людей співвідноситься із етичною стадією існування людини, якав оповіданні триває найдовше. Третій тип відчаю – людина у відчаї, яка не хоче нічого змінювати. Життя такої людини перетворюється на демонічне поневіряння проти всього сушого, яке показує недосконалість буття і його творця. Саме такого стану досягає протагоніст „Тридцятого року“ в кульмінаційній точці оповідання. Постійні мандри без мети, неможливість налагодити комунікацію з Богом, огида до життя й бажання смерті – те, що характеризує буття персонажа Бахманн. Єдине, що може вилікувати людину від стану відчаю – відмова від уявної самості, нав’язаної оточенням, чи створеної власноруч і повернення до первинної, правильної екзистенції, яку К’еркегор визначає як життя у Богіві. Саме таке повернення до Бога імпліцитно звучить у оповіданні через відмову від самогубства та надію на духовне зцілення. Перед обличчям смерті „Я“ оповідання відкрилася його екзистенція. Він зафіксував момент даності й усвідомив в цей момент своє існування. Автокатастрофа, в якій загинув водій (ще одне alter ego протагоніста) стає початком нового життя, а смерть alter ego трактується як звільнення від інших «Я» й повернення власного. Містичність моменту набуття свого “Я” полягає й у його підготовці, бо водій-дальнобійник, що трапляється протагоністом під час його подорожі з Генуї, розповідає, що узав собі за правило не брати попутників і лише цього разу пішов на поступки. Це ще один момент та ще один життєвий вибір, який стає доленосним для обох персонажів. Примітно, що „нове народження“ протагоніста відбувається навесні і тим самим знову перегукується із центральною частиною оповідання про воскресіння. Рік пошуків та зневіри завершується чітким переконанням у силу власних можливостей та втратою страху перед майбутнім та життям загалом: „Скоро йому виповниться тридцять. Настане день, але ніхто не битиме у гонг та знаменувати його. Ні, день не настане – він уже був, розлитий у кожному дні цього року, який він з зусиллями та стражданнями таки витримав. Він життєрадісно думає про прийдешнє, про роботу й бажає скоріше вийти у ворота, подалі від знедолених, зневірених та суїцидальних” [8: 48].

Таким чином у оповіданні Інгеборг Бахманн простежуються усі три стадії формування людської екзистенції, екзистенційної ідентичності. Насичений екзистенційними поняттями, такими як страх, вибір, момент, падіння у Ніщо, текст пропонує оптимістичне бачення людського буття, яке імпліцитно розуміється як повернення до духовного.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гайденко П.П. Трагедия эстетизма. О миросозерцании Сёрена Кьеркегора. – Москва: Издательство «Республика», 1997. – 207 с.
2. Камю А. Надежда и абсурд в творчестве Франца Кафки [Электронный ресурс] / Альбер Камю. – Режим доступа до інформації : www.kafka.ru/kritika/nadezhda-i-absurd
3. Кафка Ф. Письмо к отцу [Электронный ресурс] / Франц Кафка. – Режим доступа до інформації : <http://book-online.com.ua/read.php?book=4713>
4. Кьеркегор С. Болезнь к смерти // Страх и трепет / Кьеркегор С. – М. : Республика, 1993. – С. 251 – 350.
5. Кьеркегор С. Или, или / С. Кьеркегор. – СПб. : Издательство Русской Христианской Гуманитарной Академии : Амфора, 2011. – 823 с.
6. Мареев С.Н. С. Кьеркегор: первый опыт экзистенциализма [Электронный ресурс] // Философия XX века. XIX век как прелюдия неклассической философии [Мареев С.Н., Мареева Е.В., Арсланов В.Г.]. – Режим доступа до інформації : http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/Mareev/_02.php
7. Ставцева О.И. Тема времени у Платона и Кьеркегора: „Вдруг“ и „мгновение“ [Электронный ресурс] / Ставцева И.О. – Режим доступа до інформації : <http://www.plato.spbu.ru/CONFERENCES/1997/5-28.htm>
8. Bachmann I. Das Dreißigste Jahr // Ingeborg Bachmann Das Dreißigste Jahr. Erzählungen. – ungekürzte Ausg. – München: Piper-Verlag, 1988. – S.15 – 49.
9. Erikson E. H. Identität und Lebenszyklus / Erik H. Eikson ; [übers. Aus dem Engl.]. – [1. Aufl.]. – Frankfurt/Main : Suhrkamp, 1973. – 224 S.
10. Frickmann S. Schande- und Leidtexte. “Wenn es so ist, dann mußt du nach Witenau” / Sybille Frickmann // Frauenfragen in der deutschsprachigen Literatur seit 1945
11. Kanz K. Intertextualität in Ingeborg Bachmanns Malina und Wystan Hugh Audens Zeitalter der Angst // Agnese, Barbara / Pichl, Robert (Hg.) : Cultura Tedesca (Rivista quadrimestrale). – 25. – 2004. – „Ingeborg Bachmann, eine Europaerin in Rom“ : Symposium, 2003. – S. 217 – 231.
12. Lyon J. Paul Celan and Martin Heidegger. An Unresolved Communication 1951 – 1970 / Lyon J. – Baltimore : The Johns Hopkins University Press, 2006. – 255 p.
13. Steiner G. The Poetry of Thought: From Hellenism to Celan / Steiner G. – New-York : New Directions Publishing, 2011. – 223 p.
14. Töller U. Erinnern und Erzählen. Studie zu Ingeborg Bachmanns Erzählband „Das dreißigste Jahr“. (Philologische Studien und Quellen, Heft 151). – Berlin: Erich Schmidt Verlag, 1998. – 169 S.
15. Zijlstra O. Language, Image, and Silence: Kierkegaard and Wittgenstein on Ethics and Aesthetics. – Bern : Peter-Lang- Verlag, 2006. – 187 S.

Стаття надійшла до редакції 18.08.14

Д. Мельник, доц.

Львов. нац. ун-т имени Ивана Франко, Львов

ПОИСКИ ЭКЗИСТЕНЦИАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В РАССКАЗЕ ИНГЕБОРГ БАХМАНН «ТРИДЦАТЫЙ ГОД»

В статье рассматривается понятие экзистенционной идентичности, исследуется влияние философии датского ученого и писателя Сёрена Кьеркегора на творчество австрийской писательницы Ингеборг Бахманн и прослеживаются основные этапы формирования экзистенционной идентичности в рассказе «Тридцатый год».

Ключевые слова: *Ингеборг Бахманн, Сёрена Кьеркегора, экзистенционная идентичность.*

D. Melnyk, doz.

Lviv, National Ivan-Franko-University

SEARCH FOR EXISTENTIAL IDENTITY IN THE SHORT STORY BY INGEBORG BACHMANN'S "THE THIRTIETH YEAR"

The article deals with the concept of existential identity, the influence of the philosophy of Dutch philosopher Søren Kierkegaard on the work of Austrian author Ingeborg Bachmann and the basic stages of the existential identity in the short story "The thirtieth year"

Key words: *Ingeborg Bachmann, Soren Kierkegaard, existential identity.*

УДК 821.161.1

С.А. Ломова, аспирантка

Одесский нац. ун-т имени И.И. Мечникова, Одесса

ПЕРЕХОДНЫЙ ХАРАКТЕР АВТОРСКОГО МИРА В ТЕКСТЕ «СВОЕРУЧНЫХ ЗАПИСОК» Н.Б. ДОЛГОРУКОЙ

В данной научной статье рассматривается произведение документально-мемуарного типа «Своеручные записки Н.Б. Долгорукой» с точки зрения переходности. Н.Б. Долгорукая принадлежит как к культуре патриархальной эпохи допетровской России, так и к культуре нового времени. В статье мы стремились обнаружить характерные особенности авторского мира, отражающие двойственное сознание автора.

Ключевые слова: *авторский мир, документально-мемуарная проза, переходность, новый тип личности*

Предметом нашего внимания стало произведение мемуарно-документального характера – «Своеручные записки княгини Натальи Борисовны Долгорукой» Н.Б. Долгорукой. В литературоведении им пока уделено недостаточно внимания, хотя эти записки

© С. А. Ломова, 2014